

בעזרת השם יתברך

וועד העירוב

151 - 1 עמוד

תשובה אם מותר לחלוק
על דברי רבותינו ברבים
אפילו במקומם... " לא
מובן שום חשש בזה
ואדרבא זה כבודו
שמזכירים שיטתו בדברי
תורה ומעיינים בדבריו אף
דהמסקנה של החכם
המעיין הוא שלא
כדבריו... " לענין לחלוק על
החזון איש בבני ברק.

(שו"ת אגרות משה)

אם מותר לחלוק על דברי רבותינו ברבים,
אפילו במקומם

בע"ה

י"א ניסן תשל"ז

לגדול אחד.

כדבר שיש לך איזה חשש לקבוע מקומך בבני ברק
מצד שבתוך דברי תורה איכא מעמים שאתה
אומר שלא כדברי החזון איש זצ"ל, לא מובן שום חשש
בזה ואדרבה זהו כבודו אשר מזכירים שיטתו בד"ת
ומעיינים בדבריו אף שהמסקנא דחכם המעיין הוא שלא
כדבריו, ולא עלה כלל על דעת החזון איש זצ"ל שלא
ימצאו ת"ח שיפלגו עליו ולא שייך שיקפיד ע"ז דאדרבה
האמת והשלום אהבו כדאיתא ביבמות י"ד ע"ב על
פלוגתא דב"ש וב"ה, וענין שפתותיו דובבות הוא אף
כשמזכירין דברי החכם וחולקין עליו, אבל ודאי צריך
להזכיר בדרך ארץ, ור' יהושע (תגינה כ"ח ע"ב)
שהושחרו שיגיו מפני תעניותיו לא היה משום שהקשה
על דברי ב"ש אלא מפני שאמר בבטול בושגי מדבריכם
ב"ש אבל בלשון דרך ארץ ודאי שליכא שום קפידא
לא על מה שמקשין על דברי החכם ואף לא על מי
שחולקין עליו, ואדרבה מפורש בב"ב סוף דף ק"ל
שאמר רבא לתלמידיו ר"פ ור"ה בדר"י דאם יהיו להם
קושיות על פסקא שלו אסור להו לזון כדבריו דאין
לדיין אלא מה שענינו רואות וה"ה באיסורים, ורק אמר
שלא יקרעו פסקא שלו לבטל דבריו דאי הואי בחיים
דלמא אמינא לכו טעמא ופי' רשב"ם ושמא גם אתם
תמצאו תירוצ' לקושיתכם, אבל כל זמן שלא מוצאין
תירוצ' אסור להם להורות כרבא אף שהיה רבם, וא"כ
כ"ש וכ"ש שאין לחוש מלהקשות ומלחלוק על גדולי
דורותינו אף הגדולים ביותר אבל באופן דרך ארץ,
שלכן ליכא שום חשש ושום קפידא להשאר בבני ברק
ולומר שיעורים ואדרבה יהיה מליץ יושר בעדך על
שאתה מעיין בספריו.

והגני מקירך, משה פיינשטיין